

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2008
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.01.2009
Avaldamismärke:	

Elatisabi seadus

Vastu võetud 21.02.2007
[RT I 2007, 25, 130](#)
 jõustumine 01.01.2008

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
19.12.2007	RT I 2007, 71, 438	01.01.2008

§ 1. Seaduse eesmärk ja reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab lapsele, kelle vanem ei täida ülalpidamiskohustust, elatisabi saamise tingimused ja korra kohtumenetluse alustamise korral ning reguleerib riigi makstud elatisabi sissenõudmist lapse ülalpidamiseks elatist maksma kohustatud vanemalt ja alusetult makstud elatisabi tagasinõudmist.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

§ 2. Elatisabi saama õigustatud isik

(1) Õigus elatisabile on käesolevas seaduses sätestatud tingimustel alaealisel lapsel, kelle vanem ei täida ülalpidamiskohustust või ei tee seda perekonnaseaduse § 61 lõikes 4 nõutavas ulatuses.

(2) Elatisabile on õigus:

- 1) Eesti alalisel elanikul;
- 2) Eestis elaval välismaalasel, kellel on tähtajaline elamisluba või kes viibib Eestis välismaalaste seaduse § 5¹ lõikes 2 sätestatud alusel;
- 3) tähtajalise elamisõiguse alusel Eestis elaval välismaalasel.

(3) Õigust elatisabile ei ole lapsel, kellele samalaadset elatisabi maksab mõni teine riik.

(4) Elatisabi makstakse vanemale, kes taotleb kohtult elatise väljamõistmist, välja arvatud elatise suuruse muutmist, ja kelle kasuks on tehtud käesoleva seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud kohtulahend.
[\[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008\]](#)

§ 3. Elatisabi maksmise tingimused

(1) Elatisabi makstakse:

- 1) lapse elatisnõude maksekäsu kiirmenetluse korral kohtu makseettepaneku määruse alusel või
- 2) vanemat elatist maksma kohustava hagi tagamise abinõu rakendamise määruse (edaspidi *hagi tagamise määrus*) alusel.

(2) Elatisabi makstakse 90 päeva eest arvates käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud makseettepaneku määruse või hagi tagamise määruse tegemisest.
[\[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008\]](#)

(3) Elatisabi makstakse, kui taotleja lapsele, kellele vanem elatisabi taotleb, ei ole varem elatisabi makstud.

(4) Elatisabi saamine ei välista ega piira muude toetuste määramist ja maksmist.

§ 4. Elatisabi määr ja finantseerimine

- (1) Elatisabi finantseeritakse riigieelarvest.
- (2) Elatisabi arvutamise aluseks on igaks eelarveaastaks riigieelarvega kehtestatud lapsetoetuse määr.
- (3) Elatisabi päevamäär on üks kolmandik lapsetoetuse määra.

§ 5. Elatisabi taotlemine

(1) Elatisabi taotlemiseks esitab käesoleva seaduse § 2 lõikes 4 nimetatud isik (edaspidi *taotleja*) taotluse Sotsiaalkindlustusametile. Elatisabi taotluse esitamise ja läbivaatamise osas kohaldatakse riiklike peretoetuste seaduse § 16 lõikes 4, § 17 lõikes 4 ja §-s 18 sätestatut.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Elatisabi saamiseks esitab taotleja Sotsiaalkindlustusametile järgmised dokumendid:

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

- 1) avaldus;
- 2) isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud dokument;
- 3) makseettepaneku määrus, kui elatisabi taotletakse käesoleva seaduse § 3 lõike 1 punkti 1 alusel;
- 4) hagi tagamise määrus, kui elatisabi taotletakse käesoleva seaduse § 3 lõike 1 punkti 2 alusel.

(3) Elatisabi taotlemise avalduses märgitakse:

- 1) elatisabi saama õigustatud isiku nimi, isikukood või sünniaeg ja aadress;
- 2) taotleja nimi, isikukood või sünniaeg, aadress ja olemasolu korral muud kontaktandmed;
- 3) elatisnõude võlgniku (edaspidi *võlgnik*) nimi, isikukood või sünniaeg ja võimalusel aadress;
- 4) taotleja selgelt väljendatud taotlus;
- 5) kinnitus käesoleva seaduse §-s 2 sätestatud tingimuste täitmise kohta;
- 6) taotleja kinnitus, et ta on teadlik käesolevast seadusest tulenevatest kohustustest.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(4) Elatisabi taotlemise avalduse võib Sotsiaalkindlustusametile esitada elektrooniliselt, digitaalallkirjaga allkirjastatuna.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(5) Elatisabi taotlemise avalduse vormi [kehtestab sotsiaalminister](#).

(6) Sotsiaalkindlustusametile esitatavad välisriigi dokumendid peavad olema legaliseeritud.

Sotsiaalkindlustusametile esitatavad välisriigi kohtulahendid peavad olema Eestis tunnustatud ja täidetavaks tunnustatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku või muu asjakohase õigusakti kohaselt.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(7) Elatisabi määratakse, kui taotlemiseks vajalikud dokumendid on esitatud 30 päeva jooksul arvates makseettepaneku määra tegemisest või elatist maksuma kohustava hagi tagamise määra tegemisest.

§ 6. Elatisabi määramine

(1) Elatisabi määramisele kohaldatakse riiklike peretoetuste seaduse § 22 lõigetes 1–3 sätestatut.

(2) Elatisabi määramise või sellest keeldumise otsuse teeb Sotsiaalkindlustusamet 15 tööpäeva jooksul arvates avalduse ja kõigi nõutavate dokumentide saamisest.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(3) Elatisabi määramise otsuses märgitakse teave elatisnõude ülemineku kohta riigile.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(4) Elatisabi määramise otsus tehakse teatavaks elatisabi taotlejale ja võlgnikule. Haldusmenetluse seaduse § 31 lõike 1 punktis 2 nimetatud juhul avaldatakse elatisabi määramise otsus ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 7. Elatisabi väljamaksmine

(1) Kui taotlus esitatakse kuu 15. või varasemal päeval, makstakse elatisabi taotlemise kuule ja sellele järgnevale kuule vastav osa elatisabist välja avalduse esitamisele järgneval kuul. Avalduse hilisema esitamise korral makstakse ülejäämisel kuul nii väljamaksmise kuule kui ka sellele eelnenud perioodile vastav osa elatisabist. Järgmised maksed tehakse järgmisel kuul väljamaksmise kuule vastavas elatisabi suurus.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Vastavalt elatisabi taotleja soovile makstakse elatisabi panka elatisabi taotleja arvelduskontole Eestis või posti teel maksja kulul. Elatisabi kandmine välisriigis asuva pangala arvelduskontole toimub saaja kulul.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 8. Elatisabi maksmise lõpetamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet lõpetab elatisabi maksmise enne käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 nimetatud tähtaja möödumist:

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

- 1) kui hagi tagamise määrus, millega vanemat kohustati elatist maksuma kohtumenetluse ajal, on tühistatud;
- 2) kui kohtumenetlus elatisnõudes on lõpetatud, välja arvatud juhul, kui elatis on välja mõistetud;
- 3) kui ilmneb, et elatisabi saamise tingimused ei olnud või ei ole enam täidetud;
- 4) võlgniku surma korral;
- 5) elatisabi saama õigustatud isiku surma korral.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Kui võlgnik tõendab, et ülalpidamiskohustust ei ole tekkinud, ülalpidamiskohustus on täidetud või esitab elatisnõudele muu tõendatud vastuväite, lõpetab Sotsiaalkindlustusamet elatisabi maksmise üksnes käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 ja 5 sätestatud tingimustel.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(3) Sotsiaalkindlustusamet tunnistas käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud aluste ilmnemisel elatisabi määramise otsuse kehtetuks.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 9. Elatisabi saaja kohustused

(1) Vanem, kellele elatisabi välja makstakse, on kohustatud viivitamata teatama kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis Sotsiaalkindlustusametile kõikidest asjaoludest, mis mõjutavad elatisabi maksmist, eelkõige hagi tagamise määru tühistamisest, elatisnõude rahuldamata jätmisest, lapse kasvatamise lõpetamisest ja võlgniku ülalpidamiskohustuse täitma asumisest perekonnaseaduse § 61 lõikes 4 nõutavas ulatuses.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Kui elatist maksuma kohustatud vanem ei täida vabatahtlikult kohtulahendist tulenevat elatise maksmise kohustust, on elatisabi taotleja kohustatud esitama täitmisavalduse. Taotleja on kohustatud viivitamata teatama Sotsiaalkindlustusametile täitmisavalduse esitamisest.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(3) Kui elatisabi on makstud hoolimata sellest, et käesolevas seaduses sätestatud elatisabi saamise tingimused ei olnud täidetud või on jõustunud kohtulahend, mille kohaselt võlgnik ei ole kohustatud elatist maksuma, peab taotleja elatisabi riigile tagasi maksuma.

(3¹) Kui võlgnik asub täitma ülalpidamiskohustust ning ta ei teadnud ega pidanudki kohustust täites teadma nõude üleminekust riigile, nõuab riik võlgniku tasutud summa elatisabi saajalt välja võlaõigusseaduse § 1037 lõike 4 alusel.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(4) Kui vanem ei maksa alusetult saadud elatisabi tagasi, teeb Sotsiaalkindlustusamet talle enam makstud summa tagasinõudmiseks ettekirjutuse koos hoiatusega. Hoiatuses märgitud tähtaja jooksul ettekirjutuse täitmata jätmise korral annab Sotsiaalkindlustusamet ettekirjutuse sundtäitmiseks täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Hoiatuses märgitud tähtaeg ei või olla lühem kui kümme tööpäeva.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ettekirjutus peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) ettekirjutuse koostanud ametniku ees- ja perekonnanimi ning ametikoht;
- 2) ettekirjutuse tegemise kuupäev;
- 3) ettekirjutuse adressaadi nimi ja aadress;
- 4) ettekirjutuse faktiline ja õiguslik alus;
- 5) tagasinõutava elatisabi summa;
- 6) ettekirjutuse täitmise tähtaeg;
- 7) ettekirjutuse vaidlustamise võimalused, tähtaeg ja kord;
- 8) hoiatus sundtäitmise algatamise kohta kohustuse täitmata jätmise korral.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ettekirjutus koos hoiatusega saadetakse elatisabi saanud isikule viie tööpäeva jooksul ettekirjutuse ja hoiatuse tegemise päevast arvates.

(7) Alusetult makstud elatisabi tagasinõudmist korraldab Sotsiaalkindlustusamet.

[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 10. Elatisnõude üleminek riigile

(1) Kui lapsel oli käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 nimetatud ajal õigus nõuda ülalpidamist võlgnikult, läheb elatisabi saaja nõue elatisabi määramise otsuse tegemisel üle riigile ülalpidamiskohustuse võlgniku ja võlausaldaja vahelises vaidluses tehtud kohtulahendis märgitud ulatuses, kuid mitte rohkem kui elatisabi taotlejale riigi poolt väljamakstud elatisabi osas.
[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Ülalpidamiskohustuse võlgniku ja võlausaldaja vahelises vaidluses tehtud kohtulahend käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel riigile üleläänud elatisnõude kohta kehtib ka riigi suhtes. Riigil on talle üleläänud elatisnõude suhtes olemasolevast täitedokumendist tulenevad õigused.

(3) Sotsiaalkindlustusamet teatab võlgnikule nõude riigile üleminekust viivitamata pärast ülalpidamiskohustuse võlgniku ja võlausaldaja vahelises vaidluses tehtud kohtulahendi jõustumist.
[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(4) Võlgnikule teatatakse kirjalikult, milline nõue, millisest hetkest, millises ulatuses ja millisel õiguslikul alusel on riigile üle läinud. Ühtlasi tehakse võlgnikule ettepanek riigi nõue rahuldada ja antakse nõude rahuldamiseks vajalikke juhiseid.

(5) Võlgnik võib rahuldada riigi nõude kas ühekorraga või kolmes osas teate saamisele järgneva kolme kuu jooksul, tasudes osamakse iga kuu 15. päevaks. Võlgnikule saadetakse teates kirjeldatakse ositi maksmise võimalust ning märgitakse osamaksete suurus ja maksetähtpäevad.

(6) Sotsiaalminister kehtestab võlgnikule saadetava teate vormi.

(7) Kui elatisnõude võlgnik ei ole riigile üleläänud nõuet vabatahtlikult rahuldanud, nõuab riik võla sisse pärast elatise maksmiseks kohustava kohtulahendi jõustumist.

(8) Kui Sotsiaalkindlustusametil puuduvad andmed võlgniku aadressi kohta või kui võlgnik ei ela teadaoleval aadressil ja tema tegelik viibimiskoht ei ole teada ning kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teadet ei ole muul viisil võimalik kätte toimetada, avaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teade ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.
[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 11. Riigile üleläänud elatisnõude sissenõudmine

(1) Käesoleva seaduse § 10 lõike 1 alusel riigile üleläänud nõude sissenõudmist korraldab ja võlausaldaja õigusi teostab nõude ülemineku aluseks oleva otsuse teinud Sotsiaalkindlustusamet.
[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Kui võlgnik ei rahulda riigile üleläänud elatisnõuet, teeb Sotsiaalkindlustusamet riigi nimel avalduse lapsevanema poolt elatisasjas algatatud täitemenetlusega ühinemiseks. Kui elatise sissenõudmiseks ei ole täitemenetlust algatatud, teeb seda Sotsiaalkindlustusamet.
[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(3) [Kehtetu – RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(4) Taotleja, kelle lapsele on makstud elatisabi, on Sotsiaalkindlustusameti nõudmisel kohustatud esitama ülevaate lapsele makstud elatisest ja muid andmeid, mis on elatisabi maksmise ja elatise tagasinõude seisukohalt olulised.
[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 11¹. Sissenõutud elatisnõude ja tagasinõutud elatisabi summade laekumine

Riigi poolt võlgnikult sissenõutud elatisnõude ja elatisabi saajalt tagasinõutud elatisabi summad laekuvad riigieelarvesse.
[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 12. Vaidluste lahendamine

(1) Kui taotleja või võlgnik ei nõustu Sotsiaalkindlustusameti poolt käesoleva seaduse alusel tehtud otsusega, on tal õigus pöörduda vaidega riikliku pensionikindlustuse seaduse § 33 lõike 1 alusel moodustatud pensionikomisjoni poole 30 päeva jooksul arvates otsuse kättesaamisest.
[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

(2) Kui taotleja või võlgnik pensionikomisjoni otsusega ei nõustu, on tal õigus pöörduda halduskohtusse 30 päeva jooksul arvates päevast, millal vaideotsus talle teatavaks tehti.
[RT I 2007, 71, 438- jõust. 01.01.2008]

§ 13. Elatisabi andmete kandmine registrisse

Andmed elatisabi määramise, määramise aluse ja maksmise kohta kantakse riiklikku pensionikindlustuse registrisse.

§ 14–15. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 16. Seaduse rakendamine

Käesoleva seaduse alusel makstakse elatisabi, kui käesoleva seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud hagi tagamise määrus või makseettepaneku määrus on tehtud pärast käesoleva seaduse jõustumist.

§ 17. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2008. aasta 1. jaanuaril.